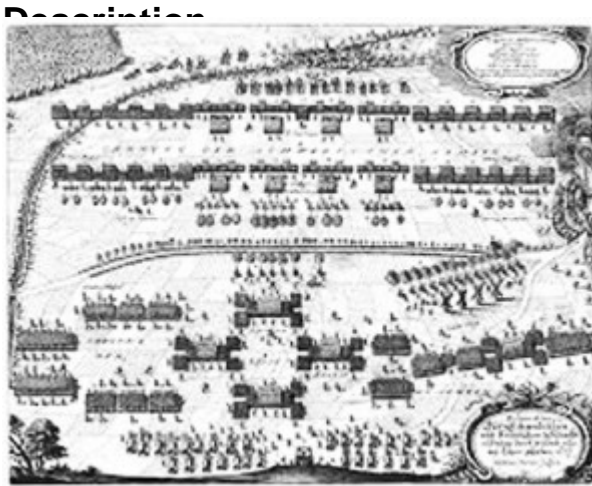

1632 Slaget vid Lützen (DE08)

I november 1632 var de militära styrkor i Tyskland som

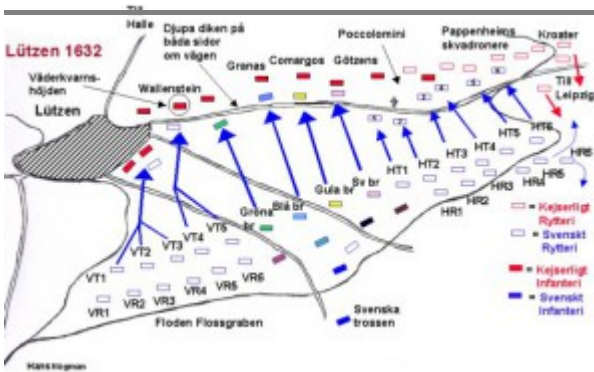
Gustav II Adolf kontrollerade, både egna samt allierade, uppe i cirka 150.000 man. Man behärskade större delen av Tyskland i en bred gränslinje från Elbe i väster, från Östersjön i norr till nästan ända ned till Böhmen i söder. Katolikerna hade totalt cirka 100.000 man i sina händer. I början av november 1632 befann sig Gustav II Adolf med sin 19.000 man starka händer vid Naumburg bara två mil från den kejserliga hären i Weissenfels.

Den 4 november hade Albrecht von Wallenstein, som åter fått förtroende som överbefälhavare, lämnat större delen av kavalleriet, ca: 5000 ryttare under ledning av von Pappenheim, bege sig till Halle. Resan av hären tågade med Wallenstein till Lützen där de slog läger. Uppenbarligen hade de fått avsikt att slå vinterläger här.

Underrättelser om den kejserliga härens splittring i två delar nådde Gustav II Adolf. Han tog nu genast chansen att anfälla. Tidigt på morgonen den 5 november satte den svenska hären av mot Weissenfels och Lützen. Vid midnatt natten till den 6 november lyckades Wallenstein skicka iväg en order till Pappenheim om att genast bege sig till Lützen. På kvällen den 5 november slog svenskarna, fullt stridsberedda, nattläger på fältet strax sydost om Lützen. Här fick man nu invänta gryningen på de blotta och leriga fältet under natten till den 6 november.

Novembernatten var kylig. När morgondimman sent omsider lättat inleddes anfallet.

Klockan hade då blivit 11. Kavalleriet och artilleriet kunde ta sig över på broarna över floden medan fotfolket fick bygga flottor. Dimman tilltog igen medan man intog slagordningen norr om vattendraget. Man fick nu vänta på att dimman skulle läta vilket slutligen skedde. Svenskarna anföll nu norrut mot de kejserliga trupperna. Det finska ryttariet på den högra flygeln hade stora problem att komma över dessa diken som var mycket branta just här. Nils Brahe lyckades dock med sina män rensa dikena från fiendliga skyttar och nu kunde Gula- och Svenska brigaderna passera över vägen. Även den blå brigaden tog sig över vägen. Det fiendliga artilleriet som fanns här föll nu i svenskarnas händer. Den gröna brigaden råkade ut för stark beskjutning från det kejserliga artilleriet som fanns vid de fyra värdkvarnarna som fanns i staden utkant. Den svenska västra flygeln kunde trots upprepade anfallsförsök med sina ryttare inte komma vidare. På den högra flygeln hade ryttarna bättre framgång. Det kejserliga infanteriet tvingades dra sig tillbaka tillsammans med kyrassierna

Vid tolvtiden på den dagen såg IÅget mycket ljus ut fÅr den

svenska sidan. DÅ tÅtnade emellertid dimman Åter vilket gjorde ledningen av striden mycket svÅr. RÅkutvecklingen frÅn staden som stod i brand gjorde inte saken IÅttare. Det var alltid dÅlig sikt pÅ slagfÅlten, mycket pÅ grund av RÅken frÅn svartkrutet. Dimman och brandRÅken gjorde att sikten stundtals var obefintlig. Samtidigt anIÅnde Pappenheim frÅn Halle med ca: 2 000 ryttare som sattes in mot den svenska hÅgra flygeln. De finska ryttarna fick ta emot det vÅldsamma anfallet frÅn Pappenheims ryttare. De svenska ryttarna fick dra sig tillbaka Åver landsvÅgen.

KyrassiÅrerna kunde dock ej ta sig vidare dÅ deras hÅstar, tyngda av de jÅrnbeklÅdda ryttarna, ej kunde forcera dikena. Den svenska centern delades nu frÅn den hÅgra flygeln. LÅngst ut pÅ den hÅgra flygeln fick de svenska ryttarna i den andra trÅffen ta emot anfallet av de kroatiska ryttarna. De greps av panik och flydde nÅr kroaterna anfÅll. Den Gula brigaden fick utstÅ mycket hÅrda attacker. De vek inte men fick ta stora fÅrluster. Ca: halva Gula brigaden stupade. De Svenska och BIÅ brigaderna led Ånnu stÅrre fÅrluster. PÅ svenskarnas vÅnsterflygel sÅndes År att fÅrstÅrka hertig Bernhards ryttare som lidit svÅrt

Kungen beslÅtt att ingripa med kavalleri fÅr att IÅtta pÅ

trycket fÅr infanteristerna. De som stod nÅrmast till hands var SmÅlands- och ÅstgÅta ryttare som dragit sig tillbaka Åver landsvÅgen. Kungen tog nu sjÅlv befÅlet Åver dessa ryttare och ledde dem Åver landsvÅgen. SmÅlÅnningarna kom Åver fÅrst och kungen red dÅrfÅr i spetsen fÅr dem mot fienden innan ÅstgÅtarna hunnit Åver. Piccolominis kyrassiÅrer vÅnde sig mot ÅstgÅtarna som drivs tillbaka Åver landsvÅgen igen. Detta anfall som Gustav II Adolf ledde kom att bli hans dÅdsritt. Tidigt pÅ morgonen hade han bytt hÅst och red nu pÅ Streiff. Denna hÅst var mycket snabb och kungen kom dÅrfÅr att rida i frÅn smÅlÅnningarna. Han trÅffades fÅrst av ett skott i den vÅnstra armbÅgen som krossade benpipan. Ryttarstriden tÅtnade och kungen trÅffades av ytterligare ett skott frÅn en ryttarpistol som gick in i hÅger skulderblad och vidare in i lungan. Kungen fÅll av hÅsten. En kort stund efter de tvÅ fÅrsta skotten fick Gustav Adolf det dÅdande skottet genom huvudet. Klockan var nu runt ett pÅ dagen. Kungen plundrades in pÅ bara kroppen. Åven fotfolket fick nu dra sig tillbaka till andra sidan landsvÅgen. De svenska

landskapsregemente fanns Även IÄttare artilleripjäser.

(delvis utdrag ur Wikipedia)

Category

1. FÄltslag

Date Created

2015/03/01

Author

christian

default watermark